

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<u>SSA Andrzej Struzik</u>
Sędziowie:	SA Jerzy Bess SO Sławomir Jamróg (del.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 27 listopada 2012 r. w K.

sprawy z wniosku Republiki Turcji – T. S. (...)

przy uczestnictwie Cementowni (...) SA w K. i Syndyka masy upadłości (...) SA Cementownia w K. w upadłości likwidacyjnej

o stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu polubownego

na skutek zażalenia uczestnika Syndyka masy upadłości (...) SA Cementownia w K. w upadłości likwidacyjnej

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 26 czerwca 2012 r. sygn. akt I Co 519/11

postanawia:

1. ***oddalić zażalenie;***

2. ***zasądzić od uczestnika Syndyka masy upadłości (...) SA Cementownia w K. w upadłości likwidacyjnej na rzecz wnioskodawcy Republiki Turcji – T. S.(...)kwotę 180 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.***

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie nadał klauzulę wykonalności wyrokowi uzupełniającemu Trybunału Arbitrażowego w H. z dnia 17 listopada 2009 roku w sprawach (...) Case No. (...) i (...) Case No. 273 oraz zasądził od uczestników: Cementowni (...) SA w K. i Syndyka masy upadłości (...) SA Cementownia w K. w upadłości likwidacyjnej solidarnie na rzecz wnioskodawcy Republiki Turcji – T. S.(...)kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Uzasadniając powyższe postanowienie sąd I instancji wskazał, że Cementownia (...) SA w K. oraz (...) SA Cementownia w K. wszczęły przed Stałym Trybunałem Arbitrażowym w H. postępowania arbitrażowe przeciwko Republice Turcji domagając się stwierdzenia, że Republika Turcji naruszyła porozumienie pomiędzy Rzeczpospolitą Polską i Republiką Turcji na rzecz wzajemnej promocji i ochrony inwestycji, pokrycia wszelkich szkód z tego naruszenia wynikających, których łączną wysokość określili na 4,75 miliardów dolarów USA oraz pokrycia wszelkich kosztów postępowań arbitrażowych. Strony oraz Stały Trybunał Arbitrażowy w H. podpisały Warunki Mianowania dla każdego z tych

dwóch postępowań arbitrażowych, w których między innymi stwierdzono, że korespondencja pomiędzy stronami i Trybunałem będzie wysyłana faksem lub pocztą elektroniczną i że strona lub członek Trybunału bezzwłocznie poinformuje o wszelkich zmianach nazwy, opisu, adresu, numeru telefonu, numeru faksu lub adresu e-mailowego. Korespondencja była przekazywana powodom faksem na numer przez nich wskazany, który figurował także na pieczęcie (...) SA w upadłości używanej przez syndyka. Na ten numer przesłano faksem także wnioski o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania, zawiadomienie o zamiarze wydania zarządzenia o zakończeniu postępowania oraz wyrok uzupełniający Trybunału Arbitrażowego. Pisma były dostarczane także kurierem na adres siedziby upadłego, mieszczącej się w K. przy ul. (...) już w okresie urzędowania syndyka, który już w sierpniu 2008 r. tj. miesiącu ogłoszenia upadłości, wiedział o toczącym się postępowaniu i w związku z tym prowadził korespondencję. W dniu 22 lipca 2009 r. zostało wydane zarządzenie o zakończeniu obu postępowań arbitrażowych z uwagi na trwałą niezdolność powodów do uzyskania prawnej reprezentacji oraz późniejsza niezdolność do udzielenia odpowiedzi na korespondencję przesyłaną przez Trybunał. W dniu 17 listopada 2009 r. Trybunał Arbitrażowy w H. wydał wyrok uzupełniający w obu postępowaniach arbitrażowych, w którym postanowił, że wszystkie koszty postępowania arbitrażowego zostaną poniesione przez powodów i ustalił koszty reprezentacji oraz koszty pomocy prawnej pozwanego w wysokości 1.723.862,50 USD oraz przyznał tę kwotę pozwanym.

W swych rozważaniach sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie znajdują zastosowanie postanowienia Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych sporządzonej w N. dnia 16 lutego 1958 r. Wnioskodawca przedłożył dokumenty przewidziane w art. 1213 k.p.c., którego treść odpowiada art. IV powołanej Konwencji. Zostały zatem spełnione przesłanki stwierdzenia wykonalności orzeczenia Trybunału. Nie zostały natomiast wykazane przesłanki odmowy uznania i wykonania orzeczenia określone przez art. V ust. 1 Konwencji dotyczące braku powiadomienia strony oraz niemożności przedstawienia swojej sprawy. Brak też podstaw do przyjęcia, że wykonanie wyroku uzupełniającego Trybunału byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, co stanowiłoby przesłankę odmowy stwierdzenia wykonalności orzeczenia przewidzianą w art. 1214 § 3 k.p.c. oraz art. V ust. 2 Konwencji. W szczególności rozważając tę negatywną przesłankę sąd I instancji odwołał się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2004 r. sygn. I CK 412/03 i wskazał, że zakresem pojęcia „porządek publiczny”, użytego w art. V ust. 2 Konwencji są objęte przede wszystkim zasady wynikające z Konstytucji oraz zasady rządzące poszczególnymi dziedzinami prawa. W ramach umownych stosunków cywilnych wchodzi tu w grę w pierwszej kolejności autonomia woli stron oraz równorzędność podmiotów. Autonomia woli stron pozwala stronom, umowy swobodnie ukształtować treść wynikających z tej umowy praw i obowiązków oraz poddać przyszłe spory osądowi wybranego sadu, także arbitrażowego. Jeżeli orzeczenie sądu zagranicznego jest wyrazem zastosowania instytucji prawnej znanej prawu polskiemu, to nie sposób orzeczenia tego postrzegać w kategoriach niezgodności z podstawowymi zasadami porządku prawnego. Powołując postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2010 r. sygn. IV CSK 224/10 Sąd Okręgowy stwierdził, że celem zastosowania klauzuli porządku publicznego nie jest ochrona konkretnego interesu strony, której dotyczy wyrok zagranicznego sadu, ale ochrona porządku prawnego państwa, w którym wyrok ma być wykonany. Istota niezgodności orzeczenia sądu zagranicznego z porządkiem prawnym państwa wezwanego, w kontekście klauzuli porządku publicznego, nie polega na jego niezgodności z przepisami prawa tego państwa, nawet bezwzględnie obowiązującymi, lecz na sprzeczności skutków jego uznania i wykonania z podstawowymi zasadami porządku prawnego państwa, w którym ma ono nastąpić. „Zasadą prawną” w przyjętym tu rozumieniu jest norma nadrzędna, bardziej ogólna i chroniąca dobro szczególnie cenne w porównaniu z innymi „zwykłymi normami”. Chodzi przy tym nie o każdą zasadę prawną, lecz jedynie o niektóre, „podstawowe” dla porządku prawnego.

W kontekście powyższych rozważań sąd I instancji stwierdził, że nie sposób przyjąć, aby wykonanie orzeczenia było sprzeczne z porządkiem publicznym Rzeczypospolitej Polskiej. W procesie cywilnym zasadą jest, że strona przegrywająca lub uznawana za przegrywającą proces ponosi jego koszty, zaś w postępowaniach arbitrażowych, zwłaszcza prowadzonych przez zagraniczne sądy arbitrażowe, regułą jest zasądzenie wysokich kwot kosztów, których wysokość jest konsekwencją wysokości dochodzonych roszczeń, ta zaś w niniejszej sprawie wynosiła łącznie 4,75 miliarda dolarów USA. Nie daje podstaw do przyjęcia, że orzeczenie nie może zostać wykonane także fakt, że w wyroku Trybunał nie wskazał sposobu odpowiedzialności powodów za koszty.

Postanowienie powyższe zostało zaskarżone w całości przez Syndyka masy upadłości (...) SA Cementownia w K.. Skarżący w zażaleniu zarzucił naruszenie art. 1214 § 3 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 1212 k.p.c. oraz art. V ust. 2 lit. B Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych sporządzonej w N. w dniu 16 lutego 1958 r. i wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania. Uzasadniając zarzut zażalenia uczestnik twierdził, że obciążenie go kosztami postępowania arbitrażowego kilkudziesięciokrotnie przewyższającymi stawki tych kosztów stosowane na mocy przepisów prawa polskiego narusza klauzule porządku publicznego.

Wnioskodawca domagał się oddalenia zażalenia i zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Uzasadniając zaskarżone postanowienie Sąd Okręgowy, odwołując się do orzeczeń Sądu Najwyższego, przedstawił rozważania prawne dotyczące klauzuli porządku publicznego. Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje dokonaną przez sąd I instancji wykładnię prawa, a wobec braku polemiki prawnej w zażaleniu ogranicza się do tego stwierdzenia.

Skarżący twierdzi, że sama wysokość kosztów postępowania arbitrażowego, którymi uczestnicy zostali obciążeni w wyroku uzupełniającym Trybunału Arbitrażowego, daje dostateczną podstawę do przyjęcia, że orzeczenie to narusza klauzule porządku publicznego. Z takim twierdzeniem nie sposób się zgodzić. Sąd I instancji trafnie przedstawił argumenty wskazujące, że wysokość zasądzonych kosztów klauzuli tej naruszać nie może. Po pierwsze pojęcie klauzuli porządku publicznego takie naruszenie wyklucza. Po drugie, nawet gdyby przyjąć, że rażąco wysoka kwota zasądzonych kosztów mogłaby być z sprzeczną z podstawowymi zasadami porządku prawnego, to w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia trafnie wskazano, że kwota ta, jakkolwiek w liczbach bezwzględnych bardzo wysoka, jest niewielka w stosunku do wartości roszczeń dochodzonych w postępowaniu arbitrażowym przez uczestników. Wnioskodawca w odpowiedzi na zażalenie zasadnie wylicza, iż kwota zasądzonych kosztów wynosi 0,03% wartości dochodzonych roszczeń. W żadnym wypadku nie można przyjąć, że zasądzenie kosztów postępowania stanowiących tak znikomy odsetek wartości dochodzonych roszczeń jest sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Z powyższych przyczyn zażalenie, jako bezzasadne, podlegało oddaleniu na podstawie art. 13 § 2 w zw. z art. 397 § 2 i z art. 385 k.p.c.

Na podstawie art. 13 § 2 w zw. z art. 397 § 2, art. 391 § 1 i z art. 98 § 1 k.p.c. zasądzone od skarżącego uczestnika na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania zażaleniowego w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu pełnomocnika ustalonemu na podstawie przepisów § 10 ust. 1 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 2 i z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.